

נפגשה עם שר-התחבורה, והתריעה על המצב הביטחוני הלקוי בנמל-התעופה לוד, מבחינת מיבצעי-האוויר.

הנני מבקש לדעת:

- (1) האם נערכה הפגשה הנ"ל, ונשמעו השגות כמפורט לעיל?
- (2) האם המשלחת דלעיל התריעה על ליקויים בעזרי-הניווט המצויים כיום בנמל-התעופה לוד?
- (3) על אילו ליקויים ביטחוניים התריעה המשלחת הנ"ל?
- (4) האם בעקבות הפגשה שנתקיימה, הוחלט להכניס שינויים ביטחוניים בנמל-התעופה לוד, ואם כן — מה הם שינויים אלה?
- (5) האם עזרי-הניווט הקיימים כיום בנמל-התעופה לוד הם בתקן מקביל לזה הקיים בשדות-התעופה הגדולים בעולם?
- (6) אם אינם בתקן כנ"ל — מדוע אין מפעילים עזרי-ניווט, בנמל-התעופה לוד, בתקן מקביל?

שר-התחבורה משה כרמל ביום 26.3.69:

הידיעה אינה מדויקת. נציגי איגוד הטייסים נפגשו עם ראש מינהל התעופה האזרחית, אלוף-משנה (מיל.) משה פלד, אשר מסר להם את הפרטים על מערכת עזרי-הניווט בנמל-התעופה לוד, ועל התכניות לעתיד הקרוב.

נכון הדבר כי אחד ממכשירי-העזר לנחיתה הופסקה פעולתו באורח ארעי, עקב עבודות הניעוטים במסלול. דבר זה מקובל בשדות-התעופה בין-לאומיים, כאשר מבוצעות בהם עבודות דומות, והדבר אינו פוגע בבטיחות הטיסה. הודעה מוקדמת על כך נמסרה במועד לכל הנוגעים בדבר. בימים אלה מסתיימת עבודה זו, ופעולתו של מכשיר זה תתחדש בעוד ימים ספורים.

ממינהל התעופה האזרחית נמסר, כי מערכת עזרי-הניווט, הקשר וסידורי הבטיחות בנמל-התעופה לוד תוכננו ופועלים בהתאם לקביעות של איגוד התעופה הבין-לאומי שליד האו"ם.

עם זאת, בעקבות הפרסומים בעיתונות בנושא האמור, מצאתי לנכון למנות ועדה לבדיקת מערכת עזרי-הניווט בנמל-התעופה לוד, והתכניות לעתיד בתחום זה, לאור תחזיות התנועה ותמסוסים החדישים הצפויים. הוועדה נתבקשה לסיים עבודתה עד ל-31 במאי 1969.

היו"ר יוסף סרלין: שאלה נוספת לחבר-הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי: כבוד השר, מכיוון שבתשובה לשאלתה הקודמת שלי מסר השר חוות-דעת בלתי-נכונה מטעם העוסקים בכך במינהל התעופה האזרחית, אבקש לדעת מהי התשובה הנכונה.

שר-התחבורה משה כרמל: קודם כל עלי להיזכר מה בדיוק כתבת באותה שאלתה.

אורי אבנרי: אם מותר לי לעזור לכבוד השר, המדובר במכשירי-ניווט.

שר-התחבורה משה כרמל: אני חוזר ואומר שמה שמסרתי בכנסת היה נכון, בהתאם לאינפורמציה נכונה של מינהל התעופה האזרחית.

ברור מכל זה שמשרד-התחבורה מסר לשר כרמל מידע כוזב לשם מסירתו לכנסת, ושחשך לא טרח לוודא בעצמו את המידע שהוא מסר מעל דוכן זה. מידע זה היה מטעה וכוזב.

עזר וייצמן עונה

לפני שנה נכנס לתפקידו שר-התחבורה עזר וייצמן, טייס מקצועי שהיה מסוגל לקבל ולהעריך מידע בלתי-תלוי על נושא זה.

כמעט מיד עם כניסתו לתפקידו הגשתי לו שאלתה חדשה על נושא זה, כדי להעמידו על חומרת המצב.

תשובתו של השר לא העידה על כי הוא חש בדחיפות הגורלית של העניין. היא היתה שיגרתית, ודיברה על פעולות-שיגרה.

ברור מדברי השר פרס שבסופו שעבר כי לא הומונו או המכשירים החיוניים, ולא השתנה דבר. הנה השאלתה, וחילופי-הדברים שבאו בעיקבותיה: *

חבר-הכנסת אורי אבנרי שאל את השר ביום 4 בפברואר 1970: בשעתו הגשתי שאלתות בקשר לנושא של עזרי-ניווט בנמל-התעופה לוד. בעיקבות השאלות הוקמה ועדת-חקירה, אשר בדקה את הנושא והגישא המלצות.

הנני מבקש לדעת:

- (1) מה היו מסקנות ועדת-החקירה הנ"ל בהרכב האדונים טוהר, דוידאי וביגון?
- (2) האם בוצעו מסקנותיה והמלצותיה של הוועדה?
- (3) אם כן, בוצעו — א. האם חל שינוי כלשהו במצב עזרי הניווט? ב. אם כן — מהו?

שר-התחבורה עזר וייצמן ענה:

(1) הוועדה החליטה על תכנית-אב לבקרה, ניווט ותיגבור כוח-אדם לבדיקת ציוד ניווט ועל התקנת מערכת נחיתה אוטומטית.

(2) מיקצתן בוצעו, ומיקצתן יבוצעו בשנת התקציב הבאה.

(3) א. כן. ב. הותקנה מערכת-נחיתה חדישה (I.L.F.) בחשקעה של מיליון לירות בקירוב.

היו"ר ראובן ברקת: שאלה נוספת לחבר-הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי: כבוד השר, מה אפשר לעשות — לפני כמה ימים דיברתי עם חבריך לשעבר הטייסים...

שר-התחבורה עזר וייצמן: הם חברי עד היום. חברות זה דבר יציב.

אורי אבנרי: הם טוענים שלא חל שינוי בעניין זה עד היום.

שר-התחבורה עזר וייצמן: היות ויש לי מנע אתם, אבדוק זאת שנית.

השר וייצמן הקדיש לפחות מחשבה כלשהי לנושא. בדיון על משרדו העלה רעיון מרחיק-לכת: להעביר את כל הפיקוח בנמל-התעופה לוד לידי חיל-האוויר. פקחי חיל זה מסוגלים לשגר ולהנחית מאות מטוסים על-קוליים בתנאי קרב, ובוודאי יוכלו להשתלט על העובדה בנמל-התעופה קטן ועלוב כמו לוד.

אולם השר וייצמן לא הזדרז לבצע גם רעיון זה. בשעה שהמוות רכב על כל מטוס שנחת או המריא בלוד, לא חש בדחיפות. בתום תקופת שרותו, לא השתנה דבר בנמל-התעופה.

הודעת הכזב של פרס

כך אנו באים אל הנאשם מס' 2, השר שמעון פרס.

כמעט מיד עם כניסתו לתפקידו, היה עליו לענות לשאלתה חדשה על נושא זה, שהגשתי ביום 15.7.70. לפני שהספיק השר להשיב עליה, אירעה הכמעט-תאונה למטוס ראשי-המשלה.

* כל השאלות הוכנו על-ידי אמנון זכרונ, שניצח על איסוף המידע בשטח זה.

לכל ברידת, היתה זאת אזהרה חמורה — האזהרה האחרונה לפני תאונה קטלנית — כי משהו רקוב בנמל-התעופה.

איך התייחס השר לאזהרה זו?

במשך שבוע ימים הושטקה הכמעט-תאונה כליל. רק כאשר גילו העיתונאים את הדבר, נקט השר בפעולה, ומינה ועדת-חקירה.

כיום שמונתה הוועדה, ועוד לפני שהתכנסה, הכריז דובר משרד-התחבורה: "בין התקרית למענות איגוד הטייסים בדבר מחדלים בשטח הבטיחות — אין קשר." ("הארץ" 26.10.70)

למחרת היום דיבר השר שמעון פרס עצמו (הארץ, 27.10.70). הוא אמר לעיתונאים בנמל-התעופה:

"במירה שהיו מחדלים בתקרית טיסתה של ראשי-המשלה לפני שבוע, לא היה הדבר קשור בבעיות נמל-התעופה לוד, ובענייני המיכ"ש שור במקום, אלא בקבלת החלטות מצד הטייסים."

אף כי את בירור הנסיבות המדויקות השאיר השר לוועדת-החקירה, "הרי אין לחפשו בחיפול נמל-התעופה, אלא בפעולתם של הטייסים המעורבים בתקרית."

כך קבע השר האחראי, עוד לפני שחזרת-החקירה התחילה בפעולתה.

דברים אלה הם מידע כוזב.

לפני שבועיים הוסיף השר חטא על פשע, בהכחישו מעל דוכן הכנסת שבכלל אמר דברים אלה. בחיכוך עימי, טען שבדיתי את הדברים בלבי, ושלא מסר כלל הודעה.

בכך מסר השר פרס לכנסת כמזיד מידע שאינו אמת.

אבל השר מסר את המידע על גורמי הכמעט-תאונה לא רק לרדיו ולעיתונות, אלא גם מעל דוכן הכנסת. הוא עשה זאת בתשובה לאותה שאלתה שהגשתי ביום 15.7.70.

שעליה השיב השר ביום 17.9.70.

חבר-הכנסת אורי אבנרי שאל את שר התחבורה ביום 15.7.1970: נציגי איגוד הטייסים העלו טענות מפורטות לגבי מחדלים חמורים קיימים בנמל-התעופה לוד. לטענת נציגי איגוד הטייסים:

(א) הבטיחות האווירית מחייבת כי תוואי הטיסה של המטוסים הממריאים

קרובים בהלוויית קורבנות תאונת-האוויר

בנמל התעופה לוד, ותוואי הטיסה של הנוחתים בו, לא יעברו שניהם — כפי שקורה כיום — באותו מסלול ומעל אותו מקום. בשמי-תל-אביב.

(ב) מטוסים אזרחיים קטנים נקלעים לתוואי מטוסי הקוויים הבין-לאומיים המגיעים לנמל לוד, ובכך מסכנים את הבטיחות בטיסה.

(ג) אורות-גישה מצויים רק ממערב למסלול התעופה בנמל לוד. כשניתך גשם סוחף, קיימת סכנה למטוסים הנוחתים מצד מזרח.

(ד) מגדל-הפיקוח בנמל לוד אינו מסוגל להזהיר מטוסים נוחתים מפני עננה או ערפל הרובצים על פני המסלול, וזה בגלל העדר מכשיר אלקטרוני בנמל-התעופה למדידת הראות.

(ה) אחזקתם של עזרי-הניווט עומדת על רמה נמוכה, והם חסרים אספקת זרם חשמלי עצמאי, וזרם רורבי, ההכרחיים לפעולה תקינה.

(ו) המצב גרוע יותר בשדות-התעופה הקטנים, שאינם מצוידים במפות, עזרי-ניווט וחסרים נוהלים.

הנני מבקש לדעת:

1. האם נבדקו הטענות הנ"ל?
 2. אם נבדקו — מה העלתה הבדיקה?
 3. מאז נכנס שר-התחבורה לתפקידו — איזה שיפורים חלו בנמל-התעופה לוד, ומה השינויים שחלו במצבם של אביזרי הבטיחות בנמל-התעופה הנ"ל?
 4. האם נכון הוא שנתמנתה ועדה בראשותו של אלוף (מיל.) שמיר לבדיקת המצב בנמל התעופה?
 5. אם נתמנתה ועדה כנ"ל — א. מה היו מימצאיה ומסקנותיה? ב. האם בוצעו מסקנות הוועדה? ג. מה מבין מסקנות הוועדה לא בוצע?
- על כך ענה השר פרס תשובה סתמית, בהפנתו אותי לתשובה שנתן לשאלתה אחרת, שהוגשה לו אחרי הגשת השאלתה שלי.
- ההמשך היה מעניין הרבה יותר.

היו"ר מרדכי ביבי: שאלה נוספת לחבר-הכנסת אורי-אבנרי.

(המשך בעמוד 12)